

ΒΙΒΛΙΟ 2ο

Κεφάλαιο Ι

§§ 16 - 19

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

1. Να περιγράψετε την παράλληλη κίνηση των δύο αντιπάλων, αφού σημειώσετε τα ρήματα που την αποδίδουν.
2. *τὴν βασιλέως κακῶς ἐποίουν*: Να εξηγήσετε το περιεχόμενο της φράσης και να αιτιολογήσετε την τακτική αυτή των Αθηναίων.
3. Να αναλύσετε το σχέδιο δράσης των δύο αντιπάλων. Από ποια στοιχεία το συμπεραίνετε και ποιοι λόγοι το υπαγόρευσαν;
4. Τι νομίζετε ότι θέλει να τονίσει ο ιστορικός με το *πελάγιοι*; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
5. Με ποιους χρόνους δηλώνονται οι κινήσεις των αντιπάλων και ποια πλεονεκτήματα δίνει η επιλογή τους στην αφήγηση;
6. Με ποιους εκφραστικούς τρόπους ο συγγραφέας δηλώνει τις κινήσεις και τις ενέργειες των δύο αντιπάλων; Να αναφέρετε ορισμένες φράσεις του κειμένου ως παραδείγματα.
7. *Τὰ δὲ ἐλεύθερα σώματα πάντα ἀφῆκε Λύσανδρος*: Ποια σκοπιμότητα είχε η κίνηση αυτή του Λυσάνδρου;
8. *αἶροῦσι κατὰ κράτος*: Γιατί αποδίδεται με το χρόνο αυτό η άλωση και ποια η σημασία του γεγονότος αυτού για την εξέλιξη του πολέμου;

Β. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Να γράψετε το θεματικό κέντρο του κειμένου (§§ 16-19).
2. *διήρπασαν ... πλήρη*: Ποια πολεμική πρακτική δηλώνεται με τη φράση αυτή;
3. Να εντοπίσετε δύο στοιχεία που υποδηλώνουν ότι το κείμενο είναι ιστορικό.
4. *Λύσανδρος ... τὸν ἔκπλουν*: Ποια ενέργεια νομίζετε ότι τονίζει ο συγγραφέας με τη φράση αυτή;

Γ. Ερωτήσεις κλειστού τύπου ή συνδυασμός κλειστού και ανοικτού τύπου

1. Να αποδοθούν οι ενέργειες της στήλης Β στα πρόσωπα της στήλης Α στα οποία αντιστοιχούν.

A

B

1. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι	α) ἀνήγοντο ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι
2. Λύσανδρος δέ	β) παρήσαν πεζῆ
3. οἱ Ἀβυδηνοί	γ) ἐκ τῆς Σάμου ὀρμώμενοι τὴν βασιλέως κακῶς ἐποίουν
4. Θώραξ ὁ Λακεδαιμόνιος	δ) ἐκ τῆς Ρόδου παρὰ τὴν Ἰωνίαν ἐκπλεῖ
5. οἱ στρατιῶται (τοῦ Λυσάνδρου)	ε) παρεσκευάζοντο πρὸς ναυμαχίαν στ) στρατηγούς πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι προσείλοντο ζ) ἤγεῖτο (τῶν Ἀβυδηνῶν) η) διήρπασαν τὴν πόλιν

2. Για ποιους λόγους νομίζετε ότι ο Λύσανδρος έφυγε με τα πλοία από τη Ρόδο και κατευθύνθηκε προς τον Ελλήσποντο;
- A. Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα των σωστών απαντήσεων:
- α) Γιατί δεν ήθελε να αντιμετωπίσει τους Αθηναίους σε περιοχή που εκείνοι τη γνώριζαν καλά.
  - β) Γιατί δεν μπορούσε να προμηθευτεί από αλλού τρόφιμα και νερό.
  - γ) Για να εμποδίσει την έξοδο των εμπορικών πλοίων από τον Ελλήσποντο που μετέφεραν σιτηρά στην πολιορκημένη Αθήνα.
  - δ) Γιατί ήθελε να τιμωρήσει τις πόλεις που είχαν αποστατήσει από τη Σπάρτη.
  - ε) Γιατί η Ασία ήταν εχθρική προς τους Σπαρτιάτες.
- B. Να αιτιολογήσετε μία από τις επιλογές σας με βάση το κείμενο και τα σχόλια του βιβλίου σας.

2. Γραμματικές ασκήσεις

1. Να μεταφέρετε τις παρακάτω προτάσεις στον ενεστώτα οριστικής σε ενικό αριθμό, αφού κάνετε τις αναγκαίες αλλαγές:
- α) *Ἄνήγοντο δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι*
  - β) *ἤγοῦντο δὲ Λακεδαιμόνιοι*
  - γ) *καὶ παρεσκευάζοντο πρὸς ναυμαχίαν*
  - δ) *διήρπασαν οἱ στρατιῶται*
2. *πλουσίαν πόλιν, ἐλεύθερα σώματα*: Να γράψετε τις συνεκφορές στις πλάγιες πτώσεις ενικού και πληθυντικού αριθμού.
3. *βασιλέως, πλοίων, πλήρη, πάντα*: Να κλίνετε τα ονόματα στον ενικό και πληθυντικό αριθμό (τα επίθετα στο γένος που βρίσκονται στο κείμενό σας).

4. *αίροῦσι, ὀρμώμενοι, ἐποίουν.* Στον παρακάτω πίνακα να συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται στη φωνή που βρίσκεται κάθε ρήμα.

Ενεστώς				
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτ.
γ' ενικό				
β' πληθυντ.				

5. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με το γραμματικό προσδιορισμό της στήλης Β που τους αντιστοιχεί. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. <i>κακῶς</i>	α) πρόθεση
2. <i>παρεσκευάζοντο</i>	β) μετοχή ενεστώτα
3. <i>πρός</i>	γ) μετοχή αορίστου β'
4. <i>οὔσαν</i>	δ) επίρρημα θετικού βαθμού
5. <i>ναυμαχίαν</i>	ε) ουσιαστικό α' κλίσης
6. <i>προσεείλοντο</i>	στ) οριστική παρατατικού
7. <i>δέ</i>	ζ) επίθετο γ' κλίσης
8. <i>προσβάλλοντες</i>	η) αντιθετικός σύνδεσμος
9. <i>πλήρη</i>	θ) ουσιαστικό β' κλίσης
	ι) οριστική αορίστου β'

6. Στους παρακάτω ρηματικούς τύπους να γράψετε το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα και παρατατικού και να σημειώσετε με X το είδος της αύξησής τους.

	Ορ. Ενεστ.	Ορ. Παρ.	Χρονική	Συλλαβική
<i>παρεσκευάζοντο</i>				
<i>ήγειτο</i>				
<i>άνήγοντο</i>				
<i>έπέπλεον</i>				
<i>έκπλει</i>				
<i>προσβαλόντες</i>				
<i>διήρπασαν</i>				

3. Συντακτικές ασκήσεις

1. α) Να γράψετε τους εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς των παραγράφων 16 - 19 και να τους κατατάξετε ανάλογα με την επιρρηματική σχέση που δηλώνουν.
  - β) Στις παρακάτω φράσεις να υπογραμμίσετε τα προθετικά σύνολα και να σημειώσετε όσα δηλώνουν την ίδια επιρρηματική σχέση με τα αντίστοιχα του (α) ερωτήματος.
    - Δόθηκε δεξίωση προς τιμή(ν) του πρεσβευτή της Κίνας.
    - Πηγαίνω προς την πλατεία.
    - Σας τα λέω προς γνώση και συμμόρφωση.
    - Πότε θα έλθεις; - Προς το απόγευμα.
    - Καλά τα λόγια, αλλά να σας δω στην πράξη, επί το έργον!
    - Τι να κάνουμε; Ήταν εκ Θεού.
2. Να εντοπίσετε τους ονοματικούς προσδιορισμούς του κειμένου και να τους κατατάξετε σε δύο γενικές κατηγορίες: ομοιόπτωτους και ετερόπτωτους.

3. Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις, ώστε να χαρακτηρίζεται η συντακτική θέση των όρων που δίνονται.
- α) τὴν βασιλέωσ: είναι ..... στο *κακῶς ἐποίουν*
 β) τῶν πλοίων: είναι γενική ..... στο *ἔκπλουν*
 γ) πολεμία: είναι ..... στο *Ἄσσία*
 δ) σύμμαχον: είναι ..... στο *Λάμψακον*
 ε) ἐπιτηδείων: είναι ..... στο *πλήρη*

4. Ἄνηγοντο δὲ καὶ οἱ Ἄθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι
- πελάγιοι είναι: α) επιθετικός προσδιορισμός στο *Ἄθηναῖοι*
 β) κατηγορηματικός προσδιορισμός στο *Ἄθηναῖοι*
 γ) επιρρηματικό κατηγορούμενο στο *Ἄθηναῖοι*
 δ) κατηγορούμενο του αποτελέσματος

Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

5. Α. Να ελέγξετε στο κείμενό σας αν χαρακτηρίζεται σωστά ή όχι η συντακτική θέση των παρακάτω όρων σημειώνοντας Χ στο αντίστοιχο τετράγωνο.

		Σωστό	Λάθος
α) ὀρμώμενοι:	είναι μετοχή τροπική	☐	☐
β) βασιλέωσ:	είναι γεν. κτητική στο ενν. <i>χώραν</i>	☐	☐
γ) στρατηγούς:	είναι αντικείμενο στο <i>προσείλοντο</i>	☐	☐
δ) αὐτοῖς:	είναι δοτ. προσωπ. αντιχαριστική	☐	☐
ε) οὔσαν:	είναι επιθετική μετοχή	☐	☐
στ) Ἄθηναίων:	είναι γενική κτητική στο <i>σύμμαχον</i>	☐	☐
ζ) πεζῆ:	είναι επιρρημ. προσδιορ. τρόπου	☐	☐
η) προσβαλόντες:	είναι μετοχή τροπική	☐	☐
θ) πλουσίαν:	είναι κατηγορούμενο στο ενν. <i>πόλιν</i>	☐	☐
ι) τῇ πόλει:	είναι αντικείμενο στο <i>προσβαλόντες</i>	☐	☐

- ια) *πλήρη*: είναι επιθ. προσδ. στο υποκ. του *οὔσαν*
ιβ) *τῶν ἄλλων*: είναι επιθετικός προσδ. στο *ἐπιτηδείων*
B. Να διορθώσετε τα λάθη που εντοπίσατε.

6. *προσβαλόντες δὲ τῇ πόλει αἰροῦσι κατὰ κράτος*

- προσβαλόντες*: είναι μετοχή   α) τροπική
β) αιτιολογική
γ) χρονική
δ) εναντιωματική

Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

7. *οἴνου καὶ σίτου*: είναι   α) γενικές αντικειμενικές στο *πλουσίαν*
β) γενικές αντικειμενικές στο *πλήρη*
γ) γενικές του περιεχομένου
δ) γενικές της αναφοράς

A. Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

B. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

4. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. *ἐπέπλεον, παρεσκευάζοντο, προσείλοντο, ἀφεστηκυίας, ἀνήγοντο*:

Αφού αντικαταστήσετε το πρώτο συνθετικό των ρημάτων με άλλη πρόθεση, να σχηματίσετε σύνθετα ρήματα της νέας ελληνικής¹, με τα οποία θα γράψετε σύντομες προτάσεις. Το ρήμα *πλέω* θα το συνθέσετε με

---

¹ Παράδειγμα: *προσείλοντο* - *προσαιρούμαι*: *διαιρούμαι, αφαιρούμαι, εξαιρούμαι, συναιρούμαι* κτλ.:

Ο αριθμός 17 δε διαιρείται ακριβώς με το 4.

Ο διπλανός μου κάτι έχει. Συχνά αφαιρείται.

Κανείς δεν εξαιρείται από την υποχρέωση αυτή.

Πολλά συννηρημένα ρήματα χρησιμοποιούνται στα νέα ελληνικά ασυναίρετα.

άλλες προθέσεις εκτός από την *ἐκ* και την *παρά* που υπάρχουν στο κείμενο.

2. *κατά, διά, παρά, περί, από*: Αφού σχηματίσετε σύνθετα ουσιαστικά με τις προθέσεις που δίνονται και το ουσιαστικό *πλοῦς* να γράψετε τη σημασία τους στη νέα ελληνική.
3. Να συνδέσετε κάθε λέξη της στήλης Α με την αντίθετή της στη στήλη Β. Μια λέξη της στήλης Β περισσεύει.

A	B
<i>πολέμιος</i>	<i>εὖ</i>
<i>ναυμαχία</i>	<i>σύμμαχος</i>
<i>κακῶς</i>	<i>εἴσπλους</i>
<i>ἐλεύθερος</i>	<i>κενός</i>
<i>ἔκπλους</i>	<i>ἔπομαι</i>
<i>ἠγοῦμαι</i>	<i>δοῦλος</i>
<i>πλήρης</i>	<i>παράπλους</i>
	<i>πεζομαχία</i>

4. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με τη σημασία τους στη στήλη Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
<i>ἐπιπλέω</i>	<i>εξορμώ από</i>
<i>ἐκπλέω</i>	<i>πλέω εναντίον κάποιου</i>
<i>παραπλέω</i>	<i>ανοίγομαι στη θάλασσα</i>
<i>ἀνάγομαι</i>	<i>βγαίνω από το λιμάνι</i>
<i>ὄρμῶμαι</i>	<i>πλέω κατά μήκος της παραλίας</i>
	<i>αγκυροβολώ</i>